

LANU! FESTIVAALI 2024

TEHTÄVÄMATERIAALIPAKETTI 2

NUORET

13–15-VUOTIAAT

SISÄLLYSLUETTELO

I ITSEILMAISUA KIRJOITTAMALLA JA TANSSIMALLA

Ohjelma 7: Kirjallista aktivismia.....	4
1 Ennen dokumentin katsomista.....	4
2 Dokumentin katsomisen aikana.....	5
3 Dokumentin katsomisen jälkeen.....	6
4 Itseilmaisua!.....	7

II SELKOKIELISET KIRJAT

Ohjelma 6: Ihmisenhaltija-kirjan kaksi versiota.....	9
Tietoa selkokirjoista.....	10
1. Ennen dokumentin katsomista.....	11
2. Dokumentin katsomisen aikana.....	12
3. Dokumentin katsomisen jälkeen.....	13
4. Itseilmaisua!.....	14

III LUKUTEHTÄVÄ

Ohjelma 5: Kisahaaveita ja kaveruutta.....	15
LIITE 1 Kirjoja harrastuksista, ammateista ja elämäntavoista.....	17
LIITE 2 Lukupäiväkirja.....	19

Tehtävät © LANU ry

Nämä tehtävät on tarkoitettu opetuskäyttöön LANU! festivaalin yhteydessä hyödynnettäväksi. Tehtäväsivuja saa tulostaa ja monistaa ja jakaa myös sähköisessä muodossa oppilaiden käyttöön. Tehtäviä saa myös vapaasti muokata ja soveltaa oman luokan käyttöön sopiviksi.

OHJE OPETTAJILLE:

Ohjelmat ilmestyvät ajastetusti LANU! festivaalin **Youtube-kanavalle** toukokuussa 2024. Dokumentit julkaistaan 5.5. ja paneelikeskusteluiden tallenteet 13.5. HUOM! Lisäksi vuoden 2022 paneelit ja dokumentit ovat uudelleen katsottavissa, ja myös niihin liittyviä tehtäväpaketteja voi hyödyntää opetuksessa. Ohjelmakartta löytyy tapahtuman verkkosivulta www.lanufestarit.fi (katso kohta "Ohjelma 2024"). Videotallenteet ovat katsottavissa kevätlukukauden loppuun saakka. Ohjelmat on jaettu kolmelle eri ikäryhmälle (8–12-vuotiaat, 13–15-vuotiaat ja 16+). Tarkemmat ohjelmakuvaukset ovat videotallenteiden saatetiedoissa. Kovin perusteellista kuvausta sisällöstä emme kuitenkaan voi etukäteen antaa, joten jos olet epävarma sopiiko ohjelman sisältö luokallesi, katso ohjelma ensin itse.

Käythän läpi oppilaiden kanssa festivaalin turvallisemman tilan periaatteet yleisölle ennen ohjelman seuraamista. Ohjaathan omia oppilaitasi myös festivaalin aikana esimerkiksi asiallisessa kommentoinnissa. Asiattomat kommentit poistetaan tapahtumatoimikunnan toimesta.

Yleisö voi julkaista kommentteja tapahtuman sosiaalisen median kanavilla. LANU! festivaaliin kuuluu vuonna 2024 sosiaalisessa mediassa osin suorina lähetyksinä tapahtuva vapaaohjelma-kokonaisuus LANU! Freestyle. Freestyle-ohjelman tuottavat vapaaehtoisina sen esiintyjät, jotka ovat vastuussa ohjelmiansa sisällöstä, toteutumisesta ja sopivuudesta kohderyhmälle. LANU ry toimii ainoastaan ohjelmiston kokoajana eikä määritä millään tavalla yksittäisten esitysten sisältöä. Mikäli toivot oppilaidesi katsovan jonkin Freestylen ohjelmista, kysy tarkemmat tiedot ohjelmasisällön sopivuudesta ja sisällöstä suoraan sen järjestäjältä. Turvallisemman tilan periaatteet koskevat kaikkia esiintyjä. Suorina lähetyksinä tapahtuvia Freestyle-ohjelmia voi kommentoida myös reaaliaikaisesti. Kaikessa kommentoinnissa on noudatettava turvallisemman tilan periaatteita:

Turvallisemman tilan periaatteet yleisölle

- Emme tee oletuksia kenenkään taustasta, sukupuolesta, seksuaalisuudesta, toimintakyvystä tai varallisuudesta. Näistä ominaisuuksista ei myöskään ole kohteliasta udella.
- Kunnioitamme muiden emotionaalisia rajoja ja pyydetessä korjaamme käytöstämme.
- Annamme kaikkien osallistua keskusteluun.
- Emme kommentoi kenenkään kehoa tai arvota ketään heidän kehonsa perusteella.
- Emme käyttyädy uhkaavasti tai väkivaltaisesti.
- Emme trollaa, kiusaa tai pilkkaa.
- Ota vastuu omasta toiminnastasi.

I ITSEILMAISUA KIRJOITTAMALLA JA TANSSIMALLA

OHJELMA 7: Kirjallista aktivismia

Dess Terentjeva on kirjallisuusaktiivi ja tuottelias kirjailija, jonka tuotantoa yhdistää sateenkaarinäkökulma sekä ulkopuolisuuden teema. Hän pitää myös verkossa Sateenkaari-kirjat-listausta kotimaisista teoksista. Vapaa-ajallaan Terentjeva tanssii kuten säeromaaninsa *Freestylen* keskushenkilöt, aseksuaalinen Kai ja tämän paras ystävä Mandi. Tuorein teos *Zeno* kertoo kasiluokkalaisesta Nellasta, joka joutuu miettimään onko pakko olla vähemmistöaktivisti, jos kuuluu vähemmistöön. Dokumentissa Terentjeva pohtii tanssin ja tekstin suhdetta sekä sitä, miltä tuntuu olla kirjailija Suomessa.

1 ENNEN DOKUMENTIN KATSOMISTA

Kehollista ilmaisua

Tanssissa tärkeää on se, miten kehonkielellä, kehon liikkeillä ja asennoilla ilmaistaan asioita. Kokoontukaa liikuntasaliin ja ottakaa jokaiselle reilusti tilaa. Aina kun opettaja lausuu ääneen sanan (tai muutaman sanan yhdistelmän), koeta ilmaista tuo sana liikkumalla. Voit kävellä, istua, tanssia, ottaa voimistelun- tai jooga-asennon, liikuttaa käsiä tai sormia – mitä mieleesi tulee. Älä ylläanalysoi tekemistäsi. Älä vilkuile tai arvostele, mitä muut tekevät, vaan keskity itseilmaisuun.

SANALISTA:

1. Valmistautuminen juoksuun
2. Sketsihahmo
3. Suru
4. Haaveilija
5. Voittajafilis!
6. Hermostunut
7. Taistelu
8. Väsymys
9. Ensisuudelma
10. Muukalainen vieraassa maassa
11. Lapsuudenmuisto
12. Häpeä
13. Mielenosoitus
14. Kiitollisuus
15. Täynnä energiaa!

2 DOKUMENTIN KATSOMISEN AIKANA

Ympyröi oikea vaihtoehto

Dess Terentjeva valitsee usein aiheen kirjaansa sillä perusteella, että

- a) jokin asia ärsyttää häntä
- b) jokin aihe vaikuttaa helpolta kirjoittaa
- c) muut ovat suositelleet aihetta hänelle, esim. kustantamo pyytää kirjoittamaan tietystä poliittisesta aiheesta

Terentjeva nauttii tanssissa muun muassa siitä, että tanssiessa voi ilmaista itseään ilman

- a) sanoja
- b) yhdessäoloa muiden ihmisten kanssa
- c) harjoittelemista

Jos tekee tanssiessa virheen, Terentjevan mielestä kannattaa

- a) aloittaa tanssi uudelleen alusta
- b) jatkaa tanssia vain eteenpäin
- c) keskittyä haukkumaan muita, jotka tekivät vielä isompia virheitä

Tanssissa ja kirjoittamisessa on dokumentin mukaan samaa se, että (ympyröi kaikki sopivat)

- a) sitä voi tehdä yhdessä ystävän tai kavereiden kanssa
- b) hyvä ennakkosuunnittelu auttaa
- c) usein kerrotaan tarinaa

Yksi parhaimmista asioista suomalaisen kirjailijan kannalta on se, että Suomessa on

- a) hyvä asema runoudella
- b) paljon kirjakauppoja joka kaupungissa
- c) sananvapaus

3 DOKUMENTIN KATSOMISEN JÄLKEEN

Paneelikeskustelut

Järjestäkää luokassa paneelikeskusteluita aiheista:

Sananvapaus ja sananvastuu

Dess Terentjeva sanoo dokumentissa, että hän tiedostaa vahvasti kirjoittavansa maassa, jossa on sananvapaus. Mitä arvelette tämän tarkoittavan? Muistammeko tiedostaa sananvapauden olemassaolon? Mitä teemme sillä sananvapaudella, joka meillä on?

Aktivismi ja sen kääntöpuolet

Dess Terentjeva pohtii dokumentissa myös aktivismin kääntöpuolia. Entä jos pyrkii hyvään, mutta se johtaakin liikaan perfektionismiin? Mitä jos maailmanparantaja uupuu? Mikä auttaa jaksamaan, kun maailman asiat ahdistavat?

Luovuus ja itseilmaisuu

Onko yhteiskunnassamme tilaa ja aikaa luovuudelle? Dess Terentjeva kertoo dokumentissa, että hän tarvitsee kirjoittamiseen rauhallisen työhuoneen. Miten voisi löytää juuri itselle sopivat tavat itseilmaisuu? Millä tavoin luovuutta tarvitaan paitsi taiteen tekemisessä, myös arjen askareissa?

Valitkaa kuhunkin paneeliin 3–4 osallistujaa ja 1–2 haastattelijaa. Ennen paneelia osallistujat tekevät itselleen muistiinpanoja aiheesta ja haastattelijat keksivät lisää kysymyksiä. Muistakaa, että kyseessä ei ole väittely tai pätemiskilpailu. Haastattelijalla on oikeus katkaista liian pitkä tai sivuraiteille menevä puheenvuoro. Paneelin tavoite on pohtia asioita; mihinkään täydelliseen ratkaisuun ei tarvitse päätyä. Paneelin tavoite on myös harjoitella kuuntelemisen taitoja!

4 ITSEILMAISUA!

a) Itseilmaisua novellin pohjalta

Millä tavoin juuri sinä mieluiten ilmaiset itseäsi? Valitse jokin näistä:

- tanssi, baletti, pantomiimi, nukke- tai varjoteatteri
- poetry slam tai lavaruno, stand up, räp, monologi
- soitto, laulu, konemusiikki, asmr-ääni
- kuva, sarjakuva, maalaus, valokuva, video
- veistos, käsityö, 3D-malli
- jokin muu, mikä?

Lue yksi realistinen nuorten elämästä kertova novelli. Novelli voi olla perinteistä proosaa, säenovelli tai selkokielineen novelli. Valitse yksi novelli esimerkiksi näistä kokoelmista:

- Pieniä tarinoita nuorille (Unicef, Otava, Tammi & WSOY 2023)
- Nadja Sumanen: Sade on kaikille sama. Selkomukautus Riikka Tuohimetsä (Avain 2023)
SELKOKIRJA
- Tapani Bagge: Julma rakkaus (Aviador 2024)

Valmistele lukemasi novellin pohjalta esitys tai teos haluamallasi itseilmaisun keinolla. Sinun ei tarvitse esittää novellin koko tarinaa. Voit esimerkiksi valita novellista yhden kohtauksen ja laatia siitä sarjakuvan. Voit valita hahmon tuntemaan tunteen ja kehittää siitä tanssin. Voit luoda äänimäisemmän novellin ympäristöstä tai kirjoittaa räpin jonkun henkilöhahmon elämästä.

b) Aktivismia

Pohdi, minkä asian puolesta voisit tehdä aktivismia. Mikä ärsyttää sinua? Mikä asia sinun mielestäsi jää liian usein pimentoon?

Suunnittele parin kanssa tai kolmen hengen ryhmässä julkinen puheenvuoro jonkin asian eteen. Voitte toteuttaa esimerkiksi

- julisteen tai kyltin
- someen postattavan tekstin, meemin, kuvan tai videon
- jossakin tilaisuudessa esitettävän puheen, väittelyn tai keskustelun.

Hyödyntäkää erilaisia vaikuttavan kirjoittamisen keinoja. Millaiset kielen tehokeinot sopivat? Mitä asioita kuvalla voi ilmaista? Mikä tekee meemistä kekseliään mutta tarpeeksi selkeän? Millaista ennakkotietoa katsojalta tai lukijalta vaaditaan? Mitä faktoja käytätte argumentaationne pohjana?

c) Paikkakuntaruno

Dess Terentjevan säeromaanit muodostavat eräänlaisen "Suomen kaupungit -trilogian". *Ihana* sijoittuu Jyväskylään, *Freestyle* Tampereelle ja *Zeno* Joutsenoon. Millaisen runomuotoisen tarinan sinun kotipaikkakunnastasi voisi keksiä?

- Voit valita aiheeksi kaupungin, kunnan, kylän, kaupunginosan tai vaikkapa korttelin. Tärkeintä on, että sinulla on juuri tästä paikasta kokemusta.

- Kirjoita paikkaan sijoittuva tai paikasta kertova teksti, joka voi olla

säeromaanin katkelma

säenovelli

runo

laulun sanoitus

räp.

- Voit ottaa inspiraatiota myös esimerkiksi Kalevauva-yhtyeen kaupunkilauluista.
- Laita otsikoksi paikan nimi. Jos käytössä on lempinimi (esim. Joutseno -> Zeno), käytä sitä.
- Mieti, millaista kieltä, murretta ja sanastoa juuri sinun paikkakunnallasi tai alueellasi käytetään. Mihin murrealueeseen paikkakuntasi kuuluu? Millaisia sisäpiirisanontoja käytetään – sellaisia, joita ulkopaikkakuntalainen ei ymmärtäisi?
- Voit mieluusti myös käyttää runossa muita kieliä kuin suomea. Mitkä eri kielet vaikuttavat alueellasi?
- Tapahtumapaikaksi voi valita jonkin keskeisen, kaikkien paikallisten tunteman kohteen. Esimerkiksi tämän tehtävän laatijan kotikaupungissa Jyväskylässä tällaisia kohteita olisivat Harju, Kävelykadun Kompassi ja Kuokkalan silta.
- Halutessasi voit käyttää ideoinnissa apuna myös tekoälyä. Kysy tekoälyltä esimerkiksi: Millainen on paikkakunta/kaupunki X?
- Tekstin voi tehdä myös pari- tai ryhmätyönä.
- Jos kyseessä on laululyriikka, tehkää mahdollisuuksien mukaan biisiin myös sävellyks sekä tanssikoreografia!

II Selkokieliiset kirjat

OHJELMA 6: Ihmisenhaltija-kirjan kaksi versiota

Selkokirjoja on helpompi lukea

kuin tavallisia yleiskielisiä kirjoja.

Jos tavallinen kirja tuntuu vaikealta,

selkokirjoista voi olla hyötyä.

Selkokirjoja tarvitaan,

koska kaikilla on oikeus lukea.

Kaikki lukijat ovat samanarvoisia ja yhtä tärkeitä.

Kirjailija ja selkokirjailija Satu Leisko on kirjoittanut useita selkokirjoja.

Lisäksi hän on julkaissut kaksi yleiskielistä kirjaa nuorille aikuisille:

Ihmisenhaltija ilmestyi vuonna 2023

ja sen jatko-osa *Varjotarha* toukokuussa 2024.

Ihmisenhaltija on tummasävyinen kirja.

Sen päähenkilölle tapahtuu vaikeita asioita,

mutta hän kokee myös salaperäisiä ja jännittäviä asioita.

Millaisia selkokirjat ovat?

Kuinka selkomukautus tehdään?

Entä millaista on kirjoittaa selkokielineen kirja?

Tietoa selkokirjoista

Selkokirjoja on tehty 1980-luvulta asti.

Selkokirjat ovat hyödyllisiä,

jos lukijan on vaikea keskittyä lukemiseen.

Selkokirjoja voi lukea myös,

jos lukija haluaa oppia lisää suomea.

Selkokirja etenee aina lukijan ehdoilla.

Selkokirjojen avulla kaikki voivat lukea ja oppia lisää.

Kun lukija lukee monta selkokirjaa,

lukeminen muuttuu vähitellen helpommaksi.

Hyvä lukutaito auttaa pärjäämään koulussa, työssä ja elämässä.

Satu Leisko sanoo:

”Selkokirjan kirjoittaminen vaatii aina sitä,

että kirjailija tutustuu kohderyhmään eli selkolukijoihin.

Mun mielestä selkokirjaa ei voi kirjoittaa niin,

että kirjailija vain istuu yksin jossakin poissa maailmasta.

Selkokirjoittajan täytyy olla tekemisissä niiden ihmisten kanssa,

joille hän kirjoittaa.”

1. Ennen dokumentin katsomista

Keskustelkaa luokassa selkokirjoista.

Mitä tarkoittaa selkokieli? Entä yleiskieli?

Miksi selkokieltä tarvitaan?

Oletko lukenut selkokirjoja?

Jos olet lukenut selkokirjoja,
millaista niiden lukeminen oli?

Jos et ole lukenut selkokirjoja,
mitä tiedät niistä etukäteen?

2. Dokumentin katsomisen aikana

Täydennä virkkeet.

1. Selkomukauttaminen tarkoittaa, että _____
_____.
2. Selkokielen kirjan tunnistaa siitä, että sen kannessa on _____
_____.
3. Verrattuna yleiskieliseen kirjaan selkokirja on _____
_____.
4. Selkokirjoissa on usein mukana myös _____.
5. Selkokirjan rivit ovat _____.
6. Kun Satu Leisko kirjoittaa selkokirjaa,
hän miettii ensimmäiseksi _____.
7. Selkokirjallisuudessa tärkeää on _____ erilaisten
ihmisten välille
sekä _____ eli se,
että kaikilla on oikeus lukea.

3. Dokumentin katsomisen jälkeen

Muistele tilannetta,

jossa olet lukenut tosi vaikeaa tekstiä.

Listatkaa taululle tilanteita elämässä,

milloin ihminen joutuu lukemaan vaikeita tekstejä.

Missä paikoissa ja tilanteissa on hyvä,

että tekstistä voi saada selkomukautuksen?

Satu Leiskon *Ihmisenhaltija*-kirja kertoo nuoresta Tuulista,

jota aikuiset kohtelevat väärin.

Keskustelkaa luokassa yhdessä:

Miten nuoret voisivat vaikuttaa elämäänsä enemmän?

Miltä tuntuu,

jos aikuiset eivät kuuntele?

Mitä voi tehdä,

jos aikuiset ohittavat nuoren toiveet ja tarpeet?

4. Itseilmaisua!

Kirjoita selkokieline teksti.

Valitse joko tietoteksti tai kertomus.

A. Kirjoita selkokieline tietoteksti.

Katso esimerkiksi historian, biologian tai maantiedon kirjaa.

Yritä selittää yhden luvun aihe helpolla kielellä.

Miten kirjoittaisit tärkeimmät tiedot selkokielellä?

Ajattele lukijaa,

jolle haluat kirjoittaa mahdollisimman selkeästi.

Käytä helppoja sanoja.

Selitä vaikeat sanat.

B. Kirjoita selkokieline kertomus,

joka tapahtuu maagisessa metsässä.

Päähenkilö voi olla ihminen, haltija tai jokin muu olento.

Päähenkilöllä on jokin ongelma.

Onko hän tullut metsään pakoon tai piiloutumaan,

vai onko hän eksynyt kotoa?

Mitä hän näkee metsässä?

III LUKUTEHTÄVÄ

Mun juttu! Kun harrastuksesta tulee elämäntapa

OHJELMA 5: Kisahaaveita ja kaveruutta

Kirjailijat **Katariina Kotila** ja **Jukka Behm** kertovat teoksissaan *Esteiden edessä* ja *Ihmepoika Leon* intohimoisesti harrastuksiinsa suhtautuvien nuorten arjen kiemuroista, haaveista ja ystävyys-suhteista. Millaista on, kun lähes koko elämä tuntuu kietoutuvan oman lajin ympärille? Urheiluharrastuksista kertovista kirjoista ei draamaa puutu! Behmin nuortenkirja kertoo ammattilaisjalkapalloilijaksi tähtäävästä nuoresta lahjakkuudesta. Kotila kuvaa lämminhenkisesti hevostallin arkea ja ratsastusta.

1. Lue kirja, jossa käsitellään harrastusta tai ammattia. Lue esimerkiksi elämäkerta henkilöstä, jolla on ollut mielenkiintoinen polku elämässä jollakin tietyllä alalla. Tai lue vaikkapa romaani, jossa päähenkilö harrastaa intohimoisesti jotakin. Onko sinulla itselläsi jokin ”oma juttu”, johon liittyvän kirjan haluaisit lukea? Voit valita kirjan liitteenä olevalta listalta (Liite 1).
2. Samalla kun luet kirjaa, täytä lukupäiväkirja (Liite 2). Palauta se lopuksi opettajalle.
3. Katsokaa luokassa yhdessä paneelikeskustelu ”Kisahaaveita ja kaveruutta”, jossa kirjailijat Jukka Behm ja Katariina Kotila kertovat urheiluharrastusten ympärille kietoutuvista kirjoistaan.

Keskustelkaa luokassa:

- Millaista on, kun melkein koko elämä täyttyy tietyn lajin harrastamisesta? Millaisia hyviä ja huonoja puolia tässä on? Onko teillä omaa kokemusta, jota haluaisitte tässä jakaa?
- Mitä saisitte tietää urheiluaiheisten kirjojen kirjoittamisesta?
- Kiinnittikö jokin kirjailijoiden puheissa huomionne?
- Mitä olisitte vielä halunneet kysyä heiltä?
- Oletteko lukeneet urheilumaailmaan sijoittuvia kirjoja tai katsoneet teemaan sopivia sarjoja tai elokuvia? Millaisia tarinoita nämä yleensä ovat (toistuuko esimerkiksi jonkinlainen sankaritarina tai kasvutarina)?
- Kootkaa yhdessä vinkkilista eriaiheisista urheilukirjoista!

4. Suunnittele ja piirrä urheiluaiheinen sarjakuva.

- Valitse laji, joka kiinnostaa sinua tai josta sinulla on jo valmiiksi kokemusta ja tietoa. Voit valita suosikkilajisi, jota harrastat intohimoisesti. Yhtä hyvin voit kuitenkin valita vaikkapa inhokkilajisi, joka tarjoaa tarinan aihetta ja ajateltavaa.
- Sarjakuvasi tyyli voi olla humoristinen tai vakava.
- Mieti, millaista draamaa lajin maailmassa voisi syntyä. Valitse sarjakuvaasi jokin voimakas, tunteikas kohtaus, esimerkiksi voiton tai tappion hetki, loukkaantuminen tai välirikko joukkueoverin kanssa.
- Muista Jukka Behmin ja Katariina Kotilan pohdinnat ja ajatukset urheiluaiheisen tarinan kirjoittamisesta.
- Sarjakuvan voi toteuttaa joko strippisarjakuvana tai pidempänä.

LIITE 1 Kirjoja harrastuksista, ammateista ja elämäntavoista

TIETOKIRJOJA ERI ALOILTA

- Mona Eid (toim.): Kiharoita – Kirjoituksia hiuksista (S&S 2022), hiusala
- Jessica Haapkylä: Merten jättiläinen – Valaiden arvoitusta etsimässä (Into 2023), eläintiede, matkailuala, tutkimus
- Ella Hautajärvi & Helmi Kantola: Meidän kokkikirja (Otava 2024), ruuanlaitto
- Henna Karppinen-Kummunmäki: Minä ja Marilyn – Pin-upin historia (Avain 2023), valokuvaus
- Evita Lestinen & Pia-Maria Nickström: Mimmit sijoittaa – Sijoitusopas jota ymmärrät (Gummerus 2024), sijoittaminen, talous
- Sissi Penttilä & Aku Varamäki: Planetaarinen vaatekaappi (Gummerus 2024), vaateteollisuus
- JP Pulkkinen: Täydellinen keksintö – Polkupyöräesseitä (Teos 2022)
- Johanna Ruohonen: Naisten laji – Kirja jalkapallosta (S&S 2022)
- Tiina Tuppurainen: Rakkaudesta lajiin – Urheilevat sateenkaarinuoret lähikuvassa (Otava 2022)
- Anna Vasala: Opi neulomaan 2 (Pieni Karhu 2023) **SELKOKIRJA**, käsityö
- Atte Virolainen & Margareeta Häkkinen: Lääkäri Atte – Selviytymisopas elämään, selko-mukautus Riikka Tuohimetsä (Otava 2024) **SELKOKIRJA**, lääketiede, pelastusala, vankila-ala

ELÄMÄKERTOJA, MUISTEMIA JA HENKILÖKUVIA

- Anne Helttunen & Annamari Saure: Kynällä raivattu reitti – Suomalaisia naiskirjailijoita (SKS 2024), kirja-ala
- Aura Koivisto: Elämä eläinten kanssa (Into), eläintarhat, eläinkumppanit elämän varrella
- Sakari Siltala: Korkea peli – Teollisuustitaani Walter Ahlströmin elämä (Siltala 2023), teollisuus, suuryrityksen johtaminen
- Katja Ståhl: Kavioliitossa – Vuosi hevosen kanssa (Readme.fi 2023), hevosala
- Hippo Taatila & Mika Wickström: Susijengi 2023 – Pohjolan perukoilta maailman huipulle (Tammi 2023), koripallo, ammattilaisurheilu
- Antti Tuisku: Käännekohta (WSOY 2024), popmusiikki

KAUNOKIRJOJA HARRASTAMISESTA JA TYÖNTEOSTA

- Marja Aho: Voitonnälkä (Myllylahti 2023), cheerleading
- Edith Arkko: Aurora/Eino (Hertta 2024) **SELKOKIRJA**, jääkiekko
- Jukka Behm: Ihmepoika Leon (Tammi 2023), jalkapallo, huippu-urheilu
- Pauliina Isomäki: Kovan tuulen varoitus (Oppian 2023) **SELKOKIRJA**, purjehtiminen
- A.R.S. Horkka: Murhaballadit (Tammi 2023), bändi, psykiatrinen sairaanhoito
- Titta Kempainen: Rekkoja ja rankkareita (Oppian 2024) **SELKOKIRJA**, jalkapallo
- Katariina Kotila: Lunta kavierissa (Myllylahti 2023), ratsastus
- Mari Kujanpää: Rumuuspäiväkirja (Otava 2023), piirtäminen ja kuvataide
- Eve Lumerto: Rummuttaja (Nysalor 2023), soittaminen, laulaminen
- Tittamari Marttinen: Täysillä kohti unelmia (Pieni Karhu 2023) **SELKOKIRJA**, ravintola-ala, kauneudenhoitoala, piirtäminen, laulaminen, laulunteko
- Raili Mikkanen: Haluan näytellä! Tuusulanjärven Ruth Sibelius (Tammi 2023), teatteriala

- Leena Paasio: Bengtskär itä kahdeksan (WSOY 2023), purjehtiminen
- Ella Paija: Soita minulle karusellin kelloa (Tammi 2023), huvipuistotyö
- Annukka Salama: Ripley ja nopea yhteys, selkomukautus Satu Leisko (WSOY 2024) **SELKO-KIRJA**, pelaaminen
- Pinja Sanaksenaho & Sari Luhtanen: Aurora (Otava 2024), somevaikuttajan ura, Instagram
- Dess Terentjeva: Freestyle (WSOY 2023), tanssi
- Miska Valos: Sisäsiisti (WSOY 2023), näytteleminen
- Erika Vik: Olivia online (S&S 2023), tanssi
- Mikko With: Saakelin sieppaus, selkomukautus Sanna-Leena Knuutila (Myllylahti 2024), kesätyö kaupassa

KIRJOJA OMAN JUTUN JA ALAN ETSIMISESTÄ

- Katri Alatalo: Kesäkuu (Hertta 2024)
- Johanna Auranheimo: Ysit (WSOY 2024)
- Liisa Huhta: Uupuneet nuoret pärjääjät (Bazar 2022)
- Sari Kaarniranta: Ysin kevät (Aurinko Kustannus 2023)
- Heidi Korhakangas: Just Do Nothing, Aatu Sorsa (Myllylahti 2022)
- Aino Leppänen: Luk(i)ossa (Myllylahti 2024)
- Nando Malmelin: Avoimuus uudelle – Tulevaisuuden avaintaito (Tammi 2023)
- Taina Niemi: Ämpärikesä (Otava 2024)
- Jukka-Pekka Palviainen: Koko pitkä yö (Nokkahiiri 2024)
- Salaado Qasim, Faisa Qasim & Roosa Oksanen: Suuria unelmia – Tarinoita suomalaisista, jotka muuttavat maailmaa (Books on Demand 2022)
- Tuija Siltamäki: Ihan hyvä – Pärjäilyä suoritusyhteiskunnassa (WSOY 2023)

LIITE 2 Lukupäiväkirja

Nimi: _____

Luokka: _____

Kirjailija, luetun kirjan nimi ja julkaisuvuosi:

1. ENNEN KIRJAN LUKEMISTA

Miltä kirja vaikuttaa kannen, nimen ja takakansitekstin perusteella? Mitä odotat kirjalta?

Miksi valitsit tämän kirjan? Onko sinulla kokemusta kirjan aihealueesta, esimerkiksi harrastatko tai haluaisitko harrastaa kirjassa esiteltyä lajia? Mikä siinä lajissa tai alassa kiinnostaa?

2. KIRJAN ENSIMMÄISEN LUVUN LUKEMISEN JÄLKEEN

Mitä ajatuksia kirjan ensimmäinen luku herätti? Mikä oli yllättävää tai herätti kysymyksiä?

Ensimmäisen luvun kiinnostavin/erikoisin/hienoin virke on tämä:

_____ sivulla _____.

3. KIRJAN PUOLIVÄLISSÄ

Oletko pitänyt kirjasta tähän mennessä? Mitä uutta olet oppinut? Miten lukeminen on sujunut, esimerkiksi nopeasti, takkuilevasti, helposti, vaikeasti?

Uusi/yllättävä/hämmäntävä tieto tai käänne oli tämä: _____

_____ sivulla _____.

4. KIRJAN LOPPURATKAISUN TAI VIIMEISTEN LUKUJEN LÄHESTYESSÄ

Miten arvelet kirjan loppuvan? Mikä kirjassa, esimerkiksi henkilöiden toiminnassa, on ärsyttänyt sinua? Miten olisit itse toiminut eri tavalla kuin kirjan henkilö? Mitä toivoisit henkilön tekevän lopussa?

5. KOKO KIRJAN LUKEMISEN JÄLKEEN

Pohdi omin sanoin, mitä sait tietää kirjan kuvailemasta harrastuksesta tai alasta. Millaista päähenkilön elämä on? Vertaile kirjan sisältöä siihen, millaisia kokemuksia tai tietoja sinulla oli ennen kirjan lukemista. Oletko samaa vai eri mieltä kirjan kanssa?